

HEIS

NR 4

MONTØREN

2020

FAGFORENINGSBLAD

Foto: HMF arkiv

Heismontørenes fagforening 90 år *5. desember 1930 – 5. desember 2020*

Innhold

Nr 4 – Desember 2020 Årgang 52

Ledern har ordet	4
Redaksjonen	5
Klubber og avdelinger	6

AFP

AFP Info	8
----------------	---

HMF 90 år

En for alle	10
Historien om HMF på film	13
HMF fyller 90 år	14
0,86 % jenter i heisfaget	18

Klubb, forening og samfunn

Uventet støtte for Skien og Oslo modellen	21
Lokale forhandlinger	22
Fagforeningsknusing i nytt flyselskap ..	23
Schindler har sparket Alexander Jordnes	24
Fagforeningsknusing offshore	26

HBU

Julehilsen fra HBU	27
--------------------------	----

Heiskontroll

Heiskontroll og hissbesiktning	28
--------------------------------------	----

HMS

Når pumpa svikter	32
-------------------------	----

Heismontøren for 30 år siden	34
Fra sjakta	35

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØREN
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 TELEFAX: 22 17 45 53 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.
GRAFISK PRODUKSJON: 07 MEDIA. OPPLAG: 1300
REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 23. NOVEMBER 2020
NESTE DEADLINE: 15. FEBRUAR

LEDERN HAR ORDET

Vi runder snart året i det som er Heismontørenes Fagforening sitt 90 års jubileumsår. Vi hadde sett for oss en helt annen setting enn den vi er i nå med en hyggelig feiring av jubileet vårt, men pandemien har effektivt satt en stopper for sosiale samlinger og ledelsen på Schindler har satt vårt samhold på prøve.

Schindler har nådd et nytt bunnivå når det gjelder å lytte til de ansatte. Schindler har sparket klubblederen for arbeidslederne (FLT-organisert). Schindler har avskjediget klubblederen for heismontørene, og gitt skriftlig advarsel til nestlederen. Både Alexander Jordnes og Rune Larsen er valgte nestledere i foreninga. Schindlerledelsen har med deres valg valgt å gå til krig mot de ansatte og til krig mot fagbevegelsen. Det må enten være fullstendig kortslutning i ledelsen til Schindler, eller så er dette begynnelsen på et spill iverksatt av NHO i et forsøk på å knuse heismontørene en gang for alle.

La meg være klar på at uansett motivasjon – vi i HMF er klare for å kjempe mot alle former for fagforeningsknusing, uansett om det er Schindlerledelsen eller NHO som står bak!

Schindler har lenge hatt ønsker om å endre avdelingsstruktur, samt iverksette endringer av timeregistreringsprogrammet «Field Link» så bedriften kan jukse til seg mer profitt. Disse konfliktene er det skrevet masse om på heis.no så man kan lese mer der, men de er bare en del av problemet. Schindlers tankegang gjennom 2020 har vært at klubben må tilside-settes. Og når til og med arbeidslederne på Schindler startet å opponere mot ledelsens diktering gikk det tydeligvis helt rundt for dem når de gikk til det drastiske skritt ved å sparke arbeidsledernes talsperson. Selve oppsigelsen av Rodi Rabben ble

riktignok kamuflert som en endringsoppgivelse ved å tilby han en jobb som heismontør, men dette hadde uansett fjernet han som tillitsvalgt i bedriften.

Sparkingen av Rodi var begynnelsen på fagforeningknusingen som Schindler nå holder på med og som de ikke kommer til å slippe unna med. Det var også sparkingen av Rodi som førte til de sterke reaksjonene blant heismontørene i begynnelsen av november. Det var reaksjonen, de to dagene montørene protesterte mot ledelsens behandling av sine tillitsvalgte, som tilsynelatende førte til at både Alexander og Rune ble kalt inn til drøftelsesmøte. Plutselig, opp fra sitt hjemmekontor, dukker adm. Dir. Harald Torsøe opp helt tilfeldig denne uken. Da hadde de ansatte vært misfornøyde i måneder(år??) med bedriften og den «nye» ledelsen. Først nå, når Schindler skal begynne å sparke flere enn én tillitsvalgt dukker altså Torsøe opp. Akkurat som om det var Torsøe som skulle ta ansvar i situasjonen hans ledelsesteam har rigget i stand? Schindler gikk altså videre med ytterligere angrep på fagbevegelsen med å sparke ut Alexander på dagen med avskjed, samt gi Rune advarsel.

Schindler merker tydeligvis at deres ansatte er misfornøyde med bedriftens ledelse, når de nå må be om hjelp fra NHO for økonomisk bistand. Der tror jeg ikke NHO er vonde å be når det gjelder å hjelpe heisbedrifter med å ta heismontørene.

Schindler vil aldri lykkes i felttoget de nå har startet. Schindler vil aldri lykkes med å spre frykt blant de ansatte når de sparker tillitsvalgte. Når de velger å angripe tillitsvalgte velger de å angripe oss alle. Tillitsvalgte er talspersoner for våre medlemmer, de forfekter medlemmenes

meninger til ledelsen og er i en sårbar stilling som sådan. Når de så angripes for sine meninger angripes samtlige medlemmer. Og slike angrep skal ikke Schindlers ledelse få slippe unna med.

Et nytt og sjeldent tema i Schindlerklubben er på bordet i disse dager hvor det nå snakkes om å slutte i Schindler. Det er ikke vanskelige tanker å forstå, samt støtte, slike meninger som det nå snakkes om. Dette er nye toner fra ansatte og det er et kraftig signal om at miljøet i bedriften har drastisk endret seg de siste årene.

Hele samholdet vårt i foreninga i tufta på å støtte hverandre, backe hverandre, samt sørge for å bevege oss samla og det der det vi må gjøre i denne situasjonen også. I gode dager og i dårlige dager. Vårt samhold skal aldri heisbedrifter, med eller uten hjelp fra NHO, kunne klare å knekke! I begynnelsen av november vedtok HMF å iverksette ekstra kontingenttrekk for å styrke økonomien i foreninga. Heismontørenes Solidaritetsfond- (kampfondet) er blitt gjort oppmerksomme at denne kampen tar vi, koste hva det koste må. Knekkes Schindlerklubben, knekkes HMF og vår rolle som kampforening.

Hele foreninga slår ring rundt Alexander Jordnes og Schindlerklubben, i kampen mot ledelsen. Ledelsen har én ting å gjøre: Trekk oppsigelsene og slutt med fagforeningsknusing! Schindler skal også vite én ting. Det er at de har køddet med feil klubb og feil fagforening.

Så lad batteriene godt i jula med pandemivennlig avstand og god mat. 2021 blir nok minst like hendelsesfull som 2020. Ønsker alle medlemmer og venner med familie en riktig god jul og et aktivt godt nytt år!

Markus Hansen

REDAKSJONEN DESEMBER 2020

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG. I REDAKSJONEN: EDMUND BERGET, JOHNNY LEO JOHANSEN, CHRISTIAN OLSTAD, ERIK EIKEDALEN, MARTIN GRANSETH **FORSIDE:** CHRISTIAN OLSTAD

NITTI ÅR MED SAMHOLD OG STYRKE

Den pågående pandemien legger en begrensning på muligheten til en gedigen fest for å feire at Heismontørenes Fagforening i år fyller 90 år. Men dette stopper ikke oss fra å markere jubileet i dette nummeret av Heismontøren!

Det ble betegnet som et dristig skritt da heismontørene i Oslo stiftet sin egen fagforening den 5. desember 1930. Men historien har vist at det var et riktig valg. Formålet den gang var å samle alle landets heismontører, læringer og hjelpere i en felles forening for å verne om og ivareta alles felles interesser, og for å høyne lønnsnivået, bedre levestandarden, samt på alle måter høyne og fremme fagets interesser til alles felles beste. I dag er vi en landsomfattende fagforening med en organisasjonsgrad på godt over nitti prosent!

Foreningens styrke hviler på det gode samholdet og en felles forståelse av viktigheten for å forsvare fagbeskyttelsen og de kollektive avtalene. Gjentatte ganger har faget blitt angrepet fra politiske hold, myndigheten og av useriøse bedrifter. Det er verdt å huske at det er foreningen som har skapt bransjen og lagt til rette for de gode og ryddige forholdene som alle parter nyter godt av i dag.

Tidslinjen på denne siden er kun en forenklet oversikt over noen hendelser i HMFs nitti år gamle historie og må ses i sammenheng med våres historiebøker. Vi oppfordrer alle til å lese de tre bøkene og/eller se en av filmene, som er tilgjengelig på vår hjemmeside, som tar for seg foreningens historie.

God lesning og god jul!

Tor-Erik, redaktør

FORENKLET TIDSLINJE

1891 Wisbech etableres

1894 Fortuna etableres

1898 Wisbech verksted klubb

1902 Mekanisk yrke

1903 Hansen og Bjørnerud etableres

1918 Elektrikerne med nytt forbund

1918 Wisbech/Fortuna egen heisgruppe

1925 NEKF meldt ut av LO til 1927

1930 HMF stiftet

1932 3 mnd. ulovlig streik

1933 NEKF meldt ut av LO til 1939

1935 Egen Overenskomst

1937 Sympatistreik med elektrikerne

1949 Streik

1951 Heis underlagt lærling loven

1965 Kongelig resolusjon

1974 Streik for faget

1979 Streik for faget

1985 Boikott av statens anlegg

1986 Streik, etterutdanning

1987 Aksjoner for etterutdanning

1987 Etablering NHK

1988 HBU etablert

1990 Otiskonflikten/Otis legger ned

1990 Myndigheten angriper faget

1992 Gunnar Myhre

1993 Kng. resolusjon erstattes av FKE

1994 Streik, rullerende permitteringer

1996 Streik, vern av Overenskomsten

1998 Etablering Opphei

2002 Streik, pensjon

2004 Streik, sosial dumping

2012 FKE erstattes med FEK

2013 Konflikt/enighet DSB godkjenning

2016 Konekonflikten

2018 Streik Orona

2020 Schindlerkonflikten

ORONAKLUBBEN

☰ KRISTOFFER SYVERTSEN 📷 HMF ARKIV

Vi i Orona har økende trivsel, siden ting og avtaler begynner å falle på plass. Det pågår per dags dato lokale forhandlinger, men det ser ut som vi ikke blir ferdige med det første, fordi bedrift og klubb foreløpig er litt uenige.

Vi har utrolig mye å gjøre både på montasje, service og ikke minst rep, sistnevnte noe Orona vil satse mere på. Foreløpig er det lite trafikk mellom heisbedriftene, noe vi syntes er litt synd da vi har behov for flere montører.

I forrige nummer skrev jeg om hjelpere som skulle opp til fagprøven, og det har dem klart. Tre nye montører hjelper mye i en hektisk hverdag, og på nyåret skal to til opp til prøven.

Kristoffer er klubbleder på Orona. Han kan melde om orden på avtaler, økende trivsel, stor arbeidsmengde og mangel på montører.

THYSSEN-KLUBBEN

☰ STIAN ANDERSSON

I Thyssenkrupp begynner det å skje noen små endringer etter oppkjøpet. Foreløpig har vi fått nye epostadresser og vi ligger nå under en ny ledelse i Norden.

Utenom det går det i Covid tiltak og lokale forhandlinger. Det har vært et spesielt år, både økonomisk, med smittefare og ikke minst Schindler-konflikten. Vi mottok nylig den avskyelige beskjeden om at Hovedtillitsvalgt i Schindler og Nestleder i HMF, Alexander Jordnes har blitt avskjediget. Dette er noe bransjen ikke er tjent med. Thyssenklubben står bak Schindlerklubben i kampen for våre rettigheter som ansatte og tillitsvalgte i et norsk arbeidsliv. Det som skjer nå – er et direkte angrep mot arbeidslivet og fagbevegelsen i Norge!

KONEKLUBBEN

☰ BÅRD NAVRUD

Det har ikke skjedd stort siden sist. Mye av fokuset om dagen går i retning av Schindler og situasjonen der.

Vi hadde en avstemming på Spond angående støtteuttalelse til Schindlerklubben. Her ble det et overveldende flertall for den fremlagte uttalelsen. Denne med flere uttalelser ligger ute på heis.no

Montasjesjefen i Kone har valgt å gå ut av bransjen igjen. Det skal bli spennende å se hvem arvtakeren blir. Vi får satse på at det fortsatt blir et fokus på samarbeid.

Når det kommer til lokale forhandlinger, har vi i skrivende stund kun hatt ett møte med bedriften. Vi var forberedt på at det ikke var mye å hente i år. Men det bedriften kom

med i første runde var et godt stykke unna det forhandlingsutvalget kan komme tilbake til medlemmene med. Vi regne med at bedriften har beveget seg et godt stykke i riktig retning når dette kommer på trykk.

Avslutningsvis vil jeg ønske alle en god jul og et godt nytt år!

UNIKLUBBEN

☰ JØRGEN M. JENSEN

I Uniheis hadde vi et hektisk år i 2019, med flere store prosjekter. Og det at to montører sluttet, gjorde ikke saken noe lettere. Men vi kom oss igjennom med hodet over vannet.

2020 har vært et litt roligere år for oss, så vi har fått unna en del vaier-

skift og jobber som vi har hatt liggende. Framover ser det bra ut med tanke på nyanlegg og arbeid generelt. Vi er nå fire montører og en lærling i arbeidsstokken. Dette er inklusivt et comeback, fra en montør som har vært et år på «reisefot», med arbeid for Kone marine. Vi er meget fornøyde med at han er tilbake i

Uniheis. Lærlingen skal opp til fagprøve sommeren 2021, og vi regner med at det går veien, slik at han kan arrangere krympelag! Ellers følger vi med på konflikten i Schindler og vi håper at ledelsen snart kan ta til fornuft. Vi støtter gutta, og ikke minst tillitsvalgte i Schindler 100%! Dere gjør en forrykende jobb.

OTISKLUBBEN

☰ STIAN BAANRUD PEDERSEN

Otisklubben har sluttført forhandlingene for 2020. Vi hadde ett mål om å komme fort i gang, men siden vi måtte vente på at overenskomsten skulle bli ferdig ble jo det noe utsatt.

Vi landet på et tillegg på kroner 10,- i timen og en intensjonsavtale om 7 prosent ITP fra 1.7.2021. De seneste årene har vi gradvis havnet litt lenger bak de andre store firmaene, og målet vårt var å kunne ta igjen

noe av forspranget i år. Kontra tidligere år med utallige møter før det var blitt landet noe resultat, hadde vi en helt annen opplevelse i år med kun to møter. Dette er også blitt gjenspeilet i flere avtaler vi har blitt enige om etter at vi vi fikk en ny sjef. Vi har blant annet laget en avtale om privat bruk av firmabil og kilometergodtgjørelse fra bostedsadresse. Så vi håper det gode samarbeidet fortsetter når vi skal prøve å

få landet Otis avtalen for Knutsen. Ellers er det en del annet som skjer i Otis. Vi har svært lite montasje i enkelte avdelinger som byr på noen utfordringer. Det er også mange endringer internt og flere nye APP'er som rulles ut i disse dager. Så det er her fokuset vil ligge fremover, og ikke minst å støtte våre kolleger i Schindler. De har vår fulle støtte og her vil vi bidra med alt vi kan.

HMF HAUGESUND

☰ ANDRE BIRKELAND

HMF Haugesund organiserer ti montører og hjelpere som jobber i henholdsvis Ing. Stein Knutsen og i Schindler.

Det er nok arbeid til begge, og spesielt har Schindler mye arbeid i forbindelse med nytt sykehusbygg.

Schindler har mistet en god avdelingsleder til Heiskontrollen, og det er utlyst stilling for jobben. HMF Haugesund sitt mål er at det alltid skal være en lærling i Haugesund, og vi håper det ordner seg til høsten 2021. Begge firmaene har mye NE og må bemanne opp om de skal holde

følge med byggebransjen her. Ellers er det konflikter i både Schindler og Ing. Stein Knutsen. Vi var fulltallig på Rådhusplassen i Haugesund under markering den 9. november, og vi setter pris på kameratskapet som er i HMF. En for alle, og ALLE for en.

HMF BERGEN

TROND POLDEN HMF BERGEN

I Bergen følger vi spent med på Schindlerkonflikten og er klar for å kjempe skulder ved skulder med Schindlermontørene for å stoppe denne fagforeningsknusingen.

HMF stilte mannsterke opp i Bergen med ca. 60 biler fra alle de seks tariffbedriftene under markeringen. Vi tolererer ikke at bedriftene koddet med våre tillitsvalgte!

Bergensavisen var også på ballen og publiserte en bra artikkel om saken i kjølvannet av markeringen. Når det gjelder lokale forhandlinger er det kun Ing. Stein Knutsen som er ferdige. Her vil det etter avslutning av årets lønnsforhandlinger bli satt ned en arbeidsgruppe som skal jobbe med å fusjonere Otis/ISK avtalene. Begge parter går inn i nevnte prosess med beste intensjoner for et godt samarbeidsklima, og ønsker å få gjennomført dette på en god måte. Videre er det enighet mellom partene å vurdere GDPR forordningen i bedriften, og partene er enige om å vurdere dette i sammenheng med fusjonering av OTIS/ISK klubbavtalene. På lønna ble det enighet om et kronetillegg på kroner 4,54, noe som gir en ny grunnlønn på

kroner 364,66. Pensjon øker opp til 6,5 prosent fra 1. januar 2021 og opp til 7 prosent innen juli 2021.

Godt samhold og høyt engasjement i HMF Bergen. Her fra en markering til støtte for Schindlerklubben.

HMF ØSTFOLD

FRANK SIG HANSEN HMF ØSTFOLD

På grunn av korona så har vi ikke fått avholdt den tradisjonelle sommeravslutningen og halvårs-møte.

Det som opptar oss er selvfølgelig Schindler saken. Vi følger med så mye som det lar seg gjøre, og følger de beslutningene som foreninga vedtar. Vi er jo veldig spente på hvordan det går med Aleksander, Rune, Schindler klubben og de andre ansatte i Schindler. De har vår fulle støtte og medfølelse.

Litt om arbeidsmengden i avdelingen: Otis har mye arbeid med nymontasje frem til jul, men det blir roligere på nyåret. Service er på det jevne.

Det er åtte ansatte i avdelingen. I Kone er det fem på service, hvor en er langtids sykemeldt, og arbeidsmengden på service er det på det jevne. På anlegg er det fire mann, men det er ikke så mye arbeid for tiden. En montør hjelper for tiden til inn mot Oslo. Kone har ikke lærling i avdelingen for

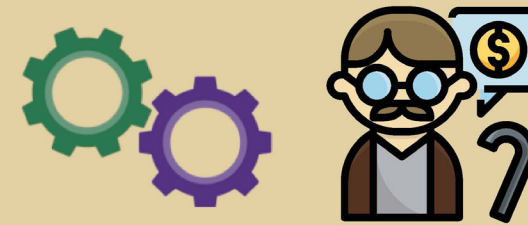
øyeblikket. Schindler har tre mann på service og to på anlegg. Har mye å gjøre både på anlegg og service og trenger flere folk. GM Heis har seks mann i Østfold. På service er det greit med jobb, men på nyanlegg er det ikke så mye så de reiser en del inn til Oslo.

Fra en støttemarkering nå i høst. Har god Corona avstand.

TING DU MÅ TENKE PÅ I FORBINDELSE MED PENSJON

AFP ER EN LIVSVARIG TILLEGSPENSJON

Hvis du venter med å ta ut AFP, vil du få høyere årlig AFP.

Hvis du venter med å ta ut alderspensjon, vil du få høyere årlige alderspensjon.

AFP, LANGVARIG SYKEFRAVÆR OG PERMISJON

Komplisert, urettferdig og ulogisk:

Hvis man ikke er i stand til å jobbe fullt etter fylte 62 år, kan man likevel søke om AFP ved siden av alderspensjon.

Man kan berge AFP også hvis helsa ikke er på topp.

Før man fyller 62 år kan man da motta arbeidsavklaringspenger eller delvis uføretrygd under forutsetning at man fortsetter i jobb i minst 20 prosent. Dersom man da sier fra seg uføretrygd ved fylte 62 år, vil man få AFP.

De siste tre årene før uttak av AFP må man ha vært sammenhengende ansatt og reell arbeidstaker. Arbeidsforholdet må være på minst 20 prosent.

ALLE HEISMONTØRER HAR VALGFRI PENSJONSALDER FRA 62 ÅR

Pensjonsalder betyr rett til å få utbetalt pensjon. Du kan jobbe hel eller redusert stilling mens du tar ut pensjon.

Du velger selv om du skal ta ut AFP eller ikke. Du kan for eksempel ta ut 40 % av pensjonen, med eller uten AFP i tillegg.

KAN JEG MISTE AFP?

JA! Pass deg for følgende tre feller:

- For å få AFP må du søke mens du fortsatt er i arbeid.
- Du jobber i en bedrift uten tariffavtale.
- Du får innvilget uføretrygd rett før du fyller 62 år, og fortsetter på uføretrygd i etterkant.

FRAVÆRSGRENSER

Ved lange fravær de siste tre årene før uttak mister man AFP. For de fleste betyr dette at man må følge med på fraværene etter 59-års dagen.

Grensene er:

- Permisjoner på til sammen mer enn 26 uker
- Sykefravær på til sammen mer enn 52 uker.
- For arbeidere født etter 1.3.1955 er grensen for sykefravær 78 uker. Arbeidsavklaringspenger regnes som sykefravær.

WWW.HEIS.NO

EN FOR ALLE, FOR EN IGJEN – I 90 ÅR

CHRISTIAN OLSTAD

▲ ▼ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

**For en
For én
Forene
Forening
Heismontørenes
Fagforening**

Forene verb (etter lavtysk; av *II for-* og *II ene*)

- slå sammen
forene kreftene sine
som adjektiv i perfektum partisipp:
med forente anstrengelser
- kombinere
forene det nyttige med det behagelige /
gudstro og ateisme lar seg ikke forene
- forlike, gjøre enig
forene de stridende partene

Takhøyde innad/enhetlig utad skal være en grunnpilar i en fagforening. Den interne takhøyden kan synliggjøres i hvor enhetlig man opptrer utad. Om alle føler seg hørt og tatt med i den interne diskurs, vil det være lettere å agere etter den gjeldende enighet. Dette skinner også gjennom i det vi kaller sunne demokratier. Det vi demokratisk diskuterer oss frem til og opptrer samlet om er vel en slags definisjon på det å være forent, som igjen oppsummerer styrken til HMF.

5. DESEMBER 2020, MERK DEM DATOEN!

Heismontøren har gjennom året hatt en gående portefølje om noen viktige epoker i HMF sin historie. Vi har vært gjennom 30-tallet, hvor kampene bar preg av dannelsen av en fagforening, retten til å organisere seg og definisjon av heismontørfaget.

Videre om 70-tallet, hvor de store spørsmålene i samfunnet gikk utover landegrensene, sittende regjering opptrådte passivt overfor en urett verden ikke hadde sett på lang tid. USA sin invasjon og delvis teppebombing av Vietnam. Det var en ny våkenhet i samfunnet. Kampen mot innmelding i EU preget også arbeiderbevegelsen gjennom dette tiår. Internt i HMF var det en gryende kampvilje og politisering som vokste frem. Siden krigen hadde kapitalen stort sett definert vekst og vilkår i samfunnet, også for arbeidere. Her var rom for endring, og i dette vakuum vokste en endring i HMF frem. Tross interne uenigheter og mang en høylytt diskusjon var det en ny linje som vant frem, politisk kurs ble endret og HMF gikk fra å være reformistisk, til å bli en kamp-

Den interne takhøyden kan synliggjøres i hvor enhetlig man opptrer utad. Om alle føler seg hørt og tatt med i den interne diskurs, vil det være lettere å agere etter den gjeldende enighet

villig forening. Det nye HMF, ved å stå på krava sine vant godt frem i tiden som fulgte, og dermed skrev både historie og nye kapitler i avtaleheftene.

90-tallet, preget av resesjon og aspirerende arbeidsledighet satte de forente heismontører igjen på prøve. Da var rullerende permitteringer en prioritering, og kampen for å få bransjens arbeidsledige inn i nye bedrifter. Dette står seg i dag som en gentlemans agreement, eller en selvfølge i HMF om «ingen overtid om det er arbeidsledige i bransjen». Solidaritet har vært en bauta i organisert arbeidsliv, og noe som også veier tungt i vår forening. Det har blitt redegjort grundigere for disse periodene i de foregående utgavene av Heismontøren i 2020.

Og vi kunne selvsagt gått løs på mang en annen periode eller konkret utfordring vi som forening har stått overfor: 2005, 2013, Kone-konflikten i 2017 og Orona-streiken 2018 er jo noen store kamper i moderne tid, og ikke minst nærliggende, rent tidsmessig, eksempler på at samhold er det som fungerer.

Det er vel heller ikke til å skyve under en oljeoppsugingsmatte at Schindler som bedrift, går i overkant hardt ut i sitt forsøk på å gå klubb og forening til livs. Å bli dømt i arbeidsretten, som arbeidsgiver, er rimelig

definerende for våpnene bedriftene er villige til å ta i bruk – tilbakeholdelse av lønn er A L V O R L I G. Schindler har lagt seg på en veldig fagforeningsfiendtlig linje. Ikke bare nekter ledelsen i å forholde seg til de skrevne avtalene som foreligger, forsøkt seg på sosial dumping og annet snadder, men det er ingen spor av intensjon eller vilje til å gå i dialog med klubb, i hvert fall ikke for å snakke konstruktivt om de faktiske forhold. Men bedriften vil jo ikke – de vil ta kampen, med mål om å svekke klubben. Derimot er det ønsket endel annen dialog, som stort sett fremkommer som trusler. Mot enkeltmontører, tillitsvalgte i HMF-klubben og mellomledere. Hovedtillitsvalgt i FLT-klubben, avdelingsleder i Trondheim ble rett og slett sagt opp på et grunnlag så tynt at det er vanskelig å redegjøre for. Er ikke annet å forstå enn at bedriften vil kvitte seg med en brysom tillitsvalgt og anser det som lettere å gjøre i FLT enn HMF. I skrivende stund er vi stadig i limbo hva angår utfallet av drøftelsesmøtene som ble avholdt med hovedtillitsvalgt og nestleder i Schindler-klubben, det såkalte 15-1-møtet som har både oppsigelse og avskjed som mulige utfall. De øvrige ansatte og uorganiserte i bedriften, tenker vel nøye igjennom hvordan de uttaler seg og krysser fingrene for bedre tider.

Her er det viktigere enn noen gang at klubben og ikke mist foreningen står samlet, forent.

La meg rette, her er det like viktig som alltid å stå samlet, slå ring om din neste. For dette handler om de kommende generasjoner og deres rett til et helhetlig fag, organisasjonsretten og gode overenskomster som skal respekteres for et ryddig arbeidsliv.

Så til alle dere som opplever det som fordelaktig å inneha gode pensjons- og velferdsavtaler, kurs og opplærings-senter, heiskontroll, lokal forhandlingsrett og avtaler om bruk av privatbiler, lik lønn til alle i bedriften – for å unngå splitt og hersk-metoder da bedriftene begynte med spesialtitler på montø-

rer og trynefaktortillegg, bare for å nevne noe. Dette er utelukkende resultater av samhold og enhetlighet

Bedriftseiere og kapitalforvaltere gir ikke ved dørene for moro skyld, ikke utover det som holder arbeidere motivert til å komme seg på jobben i hvert fall. Er det opp til dem som styrer sjappene, vil det stå køer med utbyttable fattigfolk utenfor bedriftene, klare til å steppe inn når det trengs. Det som kan bli referert til som variabel arbeidskraft, og vi trenger ikke gå lenger enn til Sverige, hvor fagforeningen ikke er sterke nok, har vært todelt (elektro- og mekanikkforbund) og ikke samme organisasjonsgrad for å se skremmende eksempler på dette. En svensk tillitsvalgt på besøk i årets Schindlerkonferanse kunne fortelle

at om lag femti prosent er faste ansatte i Schindler Sverige, og resten innleie. Samme gjelder for resten av bransjen hos søta bror. Heiskontrollene på sin side tør ikke skrive punkter ved periodisk kontroll, da det viser seg at kundene ikke ringer tilbake om det blir for dyrt å ha kontrolløren på besøk. Da ringer de heller noen som ikke vil få tilsvarende økonomiske følger. Om det skulle være noen tvil om hvor jeg vil – fagforeninger er viktig for det seriøse arbeidsliv. Vår stolte, kanskje verdens sterkeste fagforening, feirer 90 år den 5. desember. Gratulerer med dagen til dere alle.

Takk til alle dere som har skapt, bidratt og stått i forening, skulder ved skulder de siste 90 år. Og måtte alle følge deres eksempel de neste 90!

REBERS MEKANISKE VERKSTED 75 ÅR

REDAKSJONEN HELGE REBER

Den 12. november 2020 var det 75 år siden Emil og Alfred Reber etablerte Reber Mekaniske Verksted. Deres etterkommere er fortsatt i bransjen som heismontører.

I starten hadde de fire ansatte med produksjon av tørkestativer, trehjuls sykler og heisreparasjon. I 1946 endret de navn til Brødrene Reber mek. Verksted. Fem år senere begynte de med produksjon og montasje av heiser. På dette tidspunktet var de 12 ansatte. I 1952 leverte Brødrene Reber den første heisen til Oslo. I 1977 ble det endring i eierforholdet og Brødrene Reber ble solgt til et nytt selskap under navnet Reber Schindler

Heis. I 1996 ble produksjonen ved hovedkontoret på Vennesla lagt ned.

I 1997 var det høytidig avduking av relieffer av grunnleggerne, brødrene

Alfred og Emil Reber. Relieffene, som er laget av kunstneren Nico Wideberg, prydet lenge inngangspartiet frem til de ble fjernet i det som den gang var hovedkontoret til Schindler.

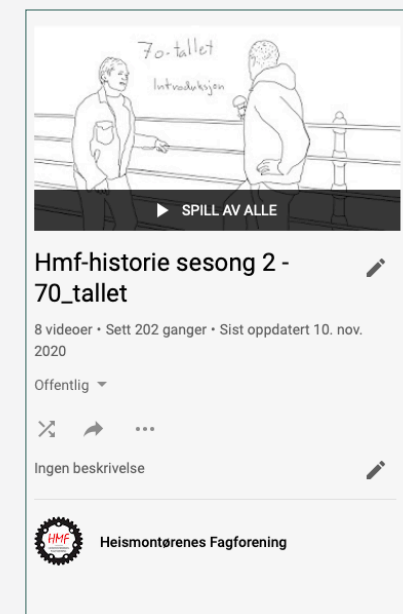

Emil Reber, som her var 86 år, foran relieffer av de to grunnleggerne. Alfred gikk dessverre bort like før dette

HISTORIEN OM HMF – PÅ FILM

Eller internett, retttere sagt. Over en periode i 2020 har vi, det vil si, Terje Skog, Erik Eikedalen og undertegnede jobbet med sesong 2 av «Historien om HMF – 70-tallet». Nå er hele sesongen komplett på heismontørenes fagforening sin YouTube-kanal.

CHRISTIAN OLSTAD

Poenget for oss i redaksjon har vært å sørge for å videreformidle historien, åpenbart, men også det faktum at det ligger enormt mye lærdom i historien. Om politikk er forsøket på å skape historien, heller enn å la den drive, så er det i så fall jævlig viktig for en politisk forening å ha kontroll på historien, om ikke annet sin egen, og det må gjelde alle lag i en foren-

ing. Fra lærling til montør, medlem til leder, og tilbake til lærlingen igjen. Så i et håp om å gjøre det hele mer tilgjengelig ligger nå hele sulamitten om 70-tallet, fortalt av levende legende Terje Skog ute på internettet. Det meste av styrke, goder og avtaletekster vi har i dag, er vunnet frem nettopp som en følge av det linjevalget som ble gjort på 70-tallet. Om du

ikke har sett dette, er tiden inne nå! Her kan ligge nyttig lærdom om fagforening og arbeidslivets mekanismer. Hele serien er MUST SEE, og er ute på både heis.no og youtube.

TUNE IN

HMF FYLLER 90 ÅR

Heismontørenes Fagforening (HMF) ble stiftet 5. desember 1930. Medlemstallet var da 50 engasjerte heismontører. Siden den gang har foreninga vokst hvert eneste år, og i dag teller vi over 900 medlemmer. Mange har vært med på å gjøre HMF til den kampforeninga vi er i 2020 – vi har tatt en prat med et knippe av dem.

ERIK EIKEDALEN CHRISTIAN OLSTAD

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Markus Hansen – leder i HMF

Markus Hansen sitter som leder i HMF, og har vært aktiv i foreninga siden han begynte som lærling i Otis i 2005. Før han tok på seg vervet som leder i 2014, satt han som nestleder fra 2012, og hadde diverse andre verv i Otis-klubben før det igjen. «HMF har betydd mye for meg,» sier Hansen. «Det å være aktiv i fagbevegelsen er ikke en sju til tre-jobb, det er noe man gjør 24 timer i døgnet, sju dager i uka.» Hansen lærte fort at

fagforeningsarbeid handler om mye mer enn det som skjer innfor sjaktas fire vegger. «Man må tenke større,» sier Hansen. «Verden er jævlig urettferdig, og skal man gjøre den til et bedre sted, må man starte diskusjonene om å endre maktstrukturene. Jeg hadde nok aldri vært interessert i politikk om ikke det hadde vært for engasjementet i foreninga. Sånn sett har HMF vært en øyeåpner for meg.»

Akkurat det stiller Rune Larsen seg helhjerta bak. Han er nestleder i foreninga, og ble medlem tidlig på 80-tallet. «Det har vært en bratt læringskurve,» forteller Larsen. Hans første verv var som klubbleder i Oslo, i det som da var Reber Schindler. «Jeg har hatt mange dyktige mentorer ved min side opp gjennom årene, noe som har vært ekstremt lærerikt og inspirerende.» Gjennom god skoling og flere kurs, har Larsen lært seg å analysere politisk problematikk og forståelse på en ny og viktig måte. «I HMF er det dagligdags med høyt faglig nivå på diskusjonene. Det er klart HMF har hatt en stor betydning for meg,» sier han.

Bård Navrud begynte som lærling i 1997, og har vært medlem av HMF siden. Han ble aktiv på begynnelsen av 2000-tallet, og har blant annet vært akkordkontrollør, kasserer og styremedlem i både forening og klubb. Nå er han klubbleder i Kone, i tillegg til å sitte i styret i HMF. «Det er nok helt klart foreningas fortjeneste at jeg har forstått viktigheten av det

Rune Larsen – nestleder i HMF og Schindler-klubben

å utføre et godt faglig stykke arbeid,» sier Navrud, og påpeker at dette tross alt er årsaken til at statusen til heismontørfaget har blitt opprettet. «Og dette danner utgangspunktet for at man kan forsvare de angrepene som dette faget til stadighet utsettes for.» Som både Larsen og Hansen også påpeker, legger ikke Navrud skjul på at han ser på samfunnet med litt andre øyne enn hvis han hadde jobbet i en annen bransje.

SAMFUNNSENGASJEMENT

Med nærmere 100% organisasjonsgrad, er HMF en av de sterkeste foreningene i landet i dag. Denne suksessen har ikke kommet av seg selv. «Samholdet, de grundige diskusjonene og samfunnsengasjerte medlemmer,» er blant de viktigste faktorene Larsen trekker frem som nøkkelen til denne suksessen. «Samtidig er det viktig å påpeke at vi ikke har vært navlebeskuende. Foreninga har historisk sett hatt, og har fortsatt, god forståelse av samfunnsøkonomisk utvikling,»

fortsetter han. Og trekker også frem at HMF alltid har vært svært gode på å holde politiske debatter og kurs. Det er Hansen enig i. «Der mange andre foreninger har kastet seg på trenden om tanken at medlemma ikke må brys med politiske spørsmål – de store sakene kan jo fort kjede dem – har HMF i stedet vært opptatt av å ha med medlemmene i disse diskusjonene,» sier Hansen, og fortsetter: «Det er medlemma som må engasjeres i de saker som vi som forening er opptatt av. Det er hos opplyste medlemmer vår styrke som forening ligger.» Hansen mener

diskusjoner mellom tillitsvalgte og medlemmer om faget, ulike lederstiler i de ulike konsernene, samt strategi for fagbevegelsen generelt er det som driver HMF som forening fremover. «Vi har en del uenigheter innad som må diskuteres, men disse diskusjonene er viktige og leder oss som forening fremover.»

KAMPFORENING

Det har vært mange konflikter og kamper opp gjennom årene, og for Larsen og Navrud er det særlig kampen mot sosial dumping i 2004 som har gjort inntrykk. «Jeg var så heldig å få være leder av HMF under tariffstreiken som handlet om sosial dumping,» forteller Larsen. «Dette var tilnærmet upløyd mark på den tida, men det var en viktig sak å få på dagsorden.» Streiken varte i seks måneder, og ble dessverre avslutta ved tvungen lønnsnemd av daværende arbeidsminister Dagfinn Høybråten fra Krf. «Begrunnelsen var antatt fare for liv og helse, men det var i realiteten fullstendig ubegrunnet,» sier Larsen. Streiken fikk bred oppslutning i fagbevegelsen, og forståelsen av sosial dumping ble forsterket i samfunnet generelt. «Også kom det jo noen gode avtaler i

«Samtidig er det viktig å påpeke at vi ikke har vært navlebeskuende. Foreninga har historisk sett hatt, og har fortsatt, god forståelse av samfunnsøkonomisk utvikling,»

kjølvannet av streika,» forteller Navrud. «Det var også i etterkant av denne streika at vi fikk på plass en enighet vedrørende opplæring av utenlandske DSB-godkjente fagarbeidere.»

Den første skikkelige kampen Hansen deltok i for heisfaget var i 2013, da Heisoverenskomstens §1 var under angrep. «Det ble en sju måneder lang kamp mot arbeidsgiverne som heller ønsket seg billig, ufaglært arbeidskraft, fremfor fagutdanna heismontører,» forteller han. «Kyllingstunts, kyllingdans og kraftig mobilisering i hele landet var viktige faktorer som gjorde at vi til slutt vant denne kampen.» Som leder i foreninga husker han også godt Kone-konflikten i 2017 og Orona-streiken i 2018: «Dette var viktige kamper, som vi og hele fagbevegelsen kan lære mye av!»

Med 90 år bak oss, venter minst 90 nye år med utfordringer. «Arbeidsgivere som krever mer profitt ut av

heismontøren, og som anser fagforeninger som et hinder for maks profitt vil nok være den største utfordringen fremover,» tror Hansen. Han mener nøkkelen til fortsatt suksess er engasjerte medlemmer som motvirker dette. Larsen er langt på vei enig, og legger til at: «Vi må være med på å bevare et verdig arbeidsliv, og passe på at avtaleverket vårt blir ivaretatt. Jeg ser for meg at dette vil stå for angrep. Det er arbeidstakerne som er de som skaper verdiene i bedriften. Det må vi ikke glemme!» Hansen mener også at det grepet EØS-avtalen har på det norske arbeidslivet, inkludert heismontørene, nok vil strammes inn ytterligere: «Både når det gjelder utdanninga vår som elektrofag, og hva vi jobber med. EU ønsker mer liberalisering, og å fjerne hindre som for eksempel fagbrev for å sette opp heis.»

Den kommende generasjonen Vi spør helt til slutt om de drevne tillitsvalgte har noen råd til den

kommende generasjonen av heismontører, som etter hvert skal overta stafettpinnen. Larsen mener at det å bli tidlig aktiv i foreningsarbeid er lurt. «Delta på kurs og skoling. Sett deg inn i avtaleverket. Snakk godt med medlemmene om alt, og vær pådriver for å skape sunne debatter. Diskusjoner og uenigheter fører oss videre!» konkluderer han. Hansen understreker viktigheten av å få med den kommende generasjonen på lasset. «Men det er jeg sikker på at vi får til, så lenge medlemmene fortsatt er engasjerte og bryr seg om faget sitt. De fleste ser nytten av å stå sammen, og gjør vi det får vi til det meste,» sier han. Også Navrud peker på nettopp det å stå sammen – å tenke som et kollektiv – som noe av det aller viktigste i tiden fremover.

Hansen legger til at det er viktig å være klar over at oppslutningen om fagbevegelsen har vært synkende de siste årene, og oppfattelsen av at det er greit å være gratispassasjer har fått bre om seg. «Dette er utfordringer vi må ta innover oss,» sier han, og avslutter: «Det er viktig – eller avgjørende faktisk – at vi får med oss andre fagforeninger på å fortsatt kjøre en kamplinje for våre medlemmer. Vi skal være en kampforening! Går vi bort fra den linja vil vi sannsynligvis møte samme skjebne som mange andre fagforeninger og miste kraft og vår organisasjonsgrad.»

Bård Navrud – hovedtillitsvalgt i Kone-klubben

0,86 % JENTER I HEISFAGET

I jubileumsåret til Heismontørens Fagforening må vi innse at vi ikke har lyktes med å rekruttere og øke andelen med jenter i heisfaget. Med under en prosent jenter i faget har vi fortsatt en jobb å gjøre.

TOR-ERIK LUNDBERG HMF ARKIV

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

De tre siste årene har andelen kvinnelige søkere til såkalte mannsdominerende yrkesfag som bygg og anlegg, elektro og industrielle fag økt med femti prosent ifølge Utdanningsdirektoratet. Da kan man spørre seg hvorfor dette ikke gjenspeiler rekrutteringen til heisfaget.

Redaksjonen har ikke kjennskap til hvor mange kvinner som faktisk søkte seg til heismontørfaget under årets lærling opptak. Men i årets klasser ved opplæringskontoret for heisfaget (Opphei) finnes det ingen jenter. Blant våre 700 yrkesaktive medlemmer har vi for tiden kun to kvinnelige lærlinger. Totalt har vi seks kvinnelige medlemmer som har sin arbeidshverdag i sjakten.

Ifølge Utdanningsdirektoratet er det fortsatt en stor andel av jenter som søker linjer som helse- og oppvekstfag og kunst, design og håndverk. Aller størst overvekt av kvinnelige søkere er det til utdanningsprogrammet frisør, blomster, interiør

Karianne Bye startet som lærling i Reber 1987. I 1991 avla hun fagprøven og ble da den første kvinnelige heismontøren med fagbrev i Europa. Hun jobber i dag på Opphei. Foto: Christian Olstad.

og eksponeringsdesign, med 90 prosent kvinnelige søkere. Karianne Bye Aarup startet opp som lærling i Reber 1987. I 1991 avla hun fagprøven og ble da den første kvinnelige heismontøren med fagbrev i Europa. Kristin Stang Grøneng var neste kvinne som begynte i heisfaget.

Hun startet opp 1988 hos Pickerings Lifts. Da Pickerings gikk konkurs i 1989/90, fikk hun ny lærekontrakt hos Reber. De begge er ennå i bransjen, men da henholdsvis som selger og som instruktør ved Opphei. Siden har det desverre ikke vært ansatte flere jenter i det som nå heter Schindler.

Sunniva Linge Utvik startet opp i læra på Kone. Her i fra en montasje i 2006. Sunniva har også medvirket i filmen som presenterer heisfaget på utdanning.no. Foto: Tor-Erik Lundberg.

Vi skulle gå inn i et nytt årtusen før vi igjen fikk en kvinnelig heismontør. Denne gangen var det Kone som ansatte Sunniva Linge Utvik. Siden har det blitt utdannet noen flere kvinnelige heismontører i Kone, Otis, Thyssen og i GM heis. Men langt fra så mange som man skulle ønske.

HVORDAN ØKE ANDELEN

Flere har opp igjennom årene tatt til orde for å rekruttere flere jenter til faget. I 2006 hadde Geir Løkke følgende forslag til årsmøte som da ble enstemmig vedtatt:

«I heismontørfaget har det til alle tider vært en så liten kvinneandel at den kan anses å ha vært ikke eksisterende. Mitt

forslag er at HMF aktivt går inn for å få flere kvinner inn i faget. Det er flaut at HMF, av alle, har hatt så få kvinner. Mulige måter å få det til er for eksempel å aktivt reklamere ovenfor jenter til å søke på skoler og i presse. Det er også viktig at tillitsvalgte er aktivt med i jobbintervju på bedriften for å forsikre seg om at kvinnelige søkere blir vurdert seriøst.»

«Vi må være med å motvirke til fordommer mot kvinner i mannsdominerte yrker», svarer Markus Hansen, leder av HMF, da vi spør hva vi som bransje kan gjøre for å få flere jenter til å søke seg til heisfaget. «Vi må snakke opp de gode eksemplene vi har med de jentene som har lyktes med heisjobben. Vi må være ute på skolebesøk», fortsetter Hansen. «Videre er det viktig at også montørklubben er med i intervjuprosessen for å sikre at jenter blir vurdert seriøst i utvalgsprosessen ved inntak av lærlinger».

Markus tror ikke at det nødvendigvis forsvinner flere jenter enn gutter fra faget. «Det at det er så få kvinner gjør at det merkes så godt hvis en kvinne går ut av faget. Uansett, vi må sørge for at faget vårt er attraktivt å jobbe i og skape utfordringer som gjør at heismontøren alltid utvikler seg», avslutter Markus.

Vi må sørge for at faget vårt er attraktivt å jobbe i og skape utfordringer som gjør at heismontøren alltid utvikler seg

«HLF har gitt støtte til kampanjer for lære plasser», svarer Ben Gjerland (daglig leder i HLF) på spørsmål om HLF aktivt går inn for å oppfordre sine medlemsbedrifter til å få jenter til å søke lærlingplass i heismontørfaget. «Disse kampanjene har vært forholdsvis kjønnsnøytrale, men man har oppfordret jenter også til å søke, slikt som spesifikt i videoen på utdanning.no. HLF støtter opp om arbeidet OPPHEI gjør og har en klar oppfordring til bedriftene på å ta inn lærlinger. Kvotering kunne være en tanke, men er ikke diskutert. Utplasse-ringsplasser spesifikt for jenter kan også være en vei å forsøke.»

Noen jenter forsvinner ut av faget. Hvordan kan bransjen legge til rette for at jentene forblir i faget?

«Bedriftene kan vurdere å ta inn to eller tre jenter samtidig i lære for å skape et miljø som gir et fellesskap», sier Ben. Dette er kanskje vanskelig da det sjeldent er flere bedrifter som tar inn en eller to lærlinger samtidig. En koordinering av antall jenter innen faget på samme sted eller område kunne være en tanke.»

«Bedriften må også aktivt forberede seg på at det kommer inn jenter

som skal bli fagarbeidere og som skal være helt likestilt med alle de øvrige lærlingene og fagarbeiderne. Kvinner krever ikke særbehandling, men enkelte ting må likevel tilpasses, f.eks. klær, garderobe, brakke osv. Ledelsen i bedriftene må ha et aktivt forhold og oppmerksomhet rettet mot hvilke språk som brukes og hvordan man (ansatte i bedrift) ser på og omtaler kvinner i yrker der det for det meste er menn. At man legger til rette for begge kjønn er positive signaler som også kan markedsføres på bedriftenes egne sider. Det skal ikke kreves noe mer av en kvinne i bedriften enn en mannlig kollega verken faglig, kollegialt eller sosialt.»

«Heismontøryrket er et fysisk tungt yrke, mer tilrettelegging ved montasje og logistikk rundt tunge deler kan være en vei å gå. Montasje i senere år er blitt fysisk lettere da selskapene har videreutviklet både materiell og montasjemetoder. Dette har kanskje ikke blitt brukt aktivt nok som et godt argument for

Ingrid Overholt har vært i faget i 12 år. Hun håper flere jenter vil følge etter henne. Foto: Privat.

Elise Ueland er heismontør i GM Heis hvor hun også tok fagprøven. «Heis er gøy», sa hun til redaksjonen da hun tok fagprøven i 2019. Foto: Ole Andreas Henriksen.

at det er blitt lettere. Service har kanskje en lettere arbeidshverdag.»

«Endrede bestemmelser i overenskomsten om brakkeforhold i år er jo også en god nyhet for å få til en bedre kjønnsfordeling i faget på sikt», legger han til. Han understreker at saken og svarene ikke på noen måte er debattert i HLF sitt styre, men er basert på egne observasjoner og tanker.

TOLV ÅR I SJAKTA

Ingrid Overholt startet opp som lærling i Otis i 2008. Tolv år senere er hun fortsatt i sjakta, men hun har byttet fra Otis til Kone.

«Veldig usikker», svarer Ingrid da vi spør hva hun tror må til for å få flere jenter til å søke lærlingplass i heismontørfaget. «Det er mange rådgivere som ikke anbefaler yrkesfag, og spesielt ikke til en skolefink jente. Det er jo få jenter som søker og fullfører elektro på skolen. I tillegg er det en myte om at man må kjenne noen i faget for å få utplasseringsplass og lærlingplass. De fleste jeg har snakket med tror det er større sjanse for å bli elektriker enn heismontør», forteller hun. «Da jeg var på besøk ved en videregående skole i fjor for Opphei fikk jeg alltid samme spørsmål. Får man lærling plass? Og lærerne spurte om hvor mange lærlinger som tas inn i heisfaget. Dette spørsmålet er alltid vanskelig å svare på siden man ser at de blir skuffet og kanskje tenker at da kommer ikke jeg inn».

Dette bildet av Linn Kamilla Linberg, som jobbet for Otis i Trondheim, var på forsiden av Heismontøren i 2009. Bildet var opprinnelig et privat fotoprojekt uten tanke på at det skulle benyttes i heis. I dag er Linn Kamilla snart ferdig utdannet fysioterapeut. Foto: Bjørn Christiansen.

Tradisjonelt sett, er heisfaget et mannsdominert yrke. Så vi spør om hun møter mye fordommer mot at jenter kan bli heismontør?

«Ja, i starten var det en del negativt fra venner, kollegaer og kunder. Men nå er det mest positivt. I heis er det jo mye rykter og fordommer generelt, så det er jo en vei igjen å gå,» fortsetter hun.

«Det er mange gutter som forlater bransjen også», svarer Ingrid da vi spør om hva hun tror er grunnen til at flere jenter forlater arbeidet i

sjakta til fordel for andre stillinger både i og utenfor bransjen. «Men som jente blir man stående litt utenfor. Det blir fort litt ensomt sosialt. Det virker som det er en lavere terskler å invitere de mannlige kollegaer på fredags pils på privaten eller bare på lunsj en mandag, enn det å invitere oss jentene.»

Selv elsker hun det faglige med jobben sin, og det vil bli bedre jo flere jenter de blir. Så til andre jenter vil hun si: «Stå på! Dette klarer du!».

FRA HEISMONTØR TIL FYSIOTERAPEUT

I 2009 sa Linn Kamilla Linberg i et intervju med Heismontøren at hun regnet med å fortsatt være i sjakta om ti år. Men slik ble det ikke. Linn Kamilla er nå inne i sitt fjerde år i utdanningen som fysioterapeut, og i

august 2021 er hun ferdig utdannet autorisert fysioterapeut.

«Jeg har fortsatt fagbrev, så skal aldri si aldri», forteller hun på spørsmål om hun blir å se i sjakta igjen. «Grunnen til at jeg nå tok en annen utdanning, var rett og slett at jeg ikke så for meg å jobbe i sjakta til pensjonsalder, eller om jeg skulle få en skavank, og kontor er uaktuelt for meg. Jeg liker å jobbe fysisk eller være i aktivitet. Hvis jeg skulle utdanne meg til noe annet, måtte det bli nå før jeg blir altfor gammel. Jeg fikk heller ikke permisjon av Otis, så da sa jeg rett og slett opp. Kan godt være jeg kommer til å jobbe inn mot bygg og anlegg som fysioterapeut, eller dukke opp i sjakta igjen. Hvem vet. Jeg savner å skru, så jeg driver stadig å reparerer et eller anna utstyr. Hadde wirebytte på et treningsapparat her om dagen» ler hun.

Sofie Berntsen er heismontør i Kone. Bildet er fra 2014. Foto: HMF arkiv.

UVENTET STØTTE FOR SKIEN OG OSLOMODELLEN

I forrige nummer av Heismontøren kunne vi lese om ESAS (EU) sitt angrep på seriøsitetsmodellene som Oslo modellen og Telemarks modellen. Noe som har vært blant de viktigste verktøyene mot kriminalitet, useriøsitet og sosial dumping.

TOR-ERIK LUNDBERG

Det var Kommunenes Sentralforbund som hadde forsøkt tidligere i år å så tvil om lovligheten i seriøsitetsbestemmelsene gjennom et bestillingsverk fra advokatfirmaet Wiersholm. Dette førte til at flere kommuner har satt innskjerping av regelverket på vent. Wiersholm-rapporten begrunner sin kritikk av modellene med EØS-avtalens konkurranseregler.

I juni varslet ESA, som skal overvåke at EØS-avtalen overholdes, at de startet arbeidet med en sak mot Norge knyttet til de ulike lokale modellene som stiller krav til utførere av offentlige anbud. ESA har vist bekymring for at norske begrensninger for underleverandører ved offentlige anskaffelser i Norge kan være i strid med EØS-avtalens om fri etableringsrett og restriksjoner på å yte tjenester fritt.

Den 8. september tok Bygningsarbeidernes Fagforening, Tømrernes Fagforening, Heismontørenes

Fagforening, Elektromontørenes Fagforening og LO i Oslo med seg fanene utenfor Fiskeri- og næringsdepartementet for å vise sin motstand mot dette angrepet på fagbevegelsen. Næringsminister Iselin Nybø (V) ble invitert med ut og fikk overrekket krav på vegne av fagforeningene.

Nå har den norske regjeringen gått gjennom ESAs varsel, og kommet med et motsvar. Regjeringen mener ESAs beskyldninger om mulig traktatbrudd er så generelle at det er vanskelig å svare på, og stiller spørsmål ved om ESA har klart for seg hva som er faktum i saken. De skal ha uttrykt seg uenig med ESA i at dette bryter med de aktuelle direktivene. Derimot mener regjeringen at seriøsitetsmodellene både er passende og nødvendige tiltak for å oppnå målet om å bekjempe arbeidslivskriminalitet, sosial dumping og uakseptable arbeidsvilkår, skriver frifagbevegelse.no. Det er jo snart valg.

Næringsminister Iselin Nybø og Joacim Espe (t.v.) fra Byggningsarbeiderne.

LOKALE FORHANDLINGER

Pandemi til tross – så har bransjen heldigvis så langt stort sett hatt tilgang til arbeidet. Nå gjør klubbene seg klare for å kreve sin andel av kaka.

TOR-ERIK LUNDBERG PIXABAY

I skrivende stund så er det kun Otis, Ing. S. Knutsen og Heiskompaniet som er ferdig med årets lokale forhandlinger. I Heiskompaniet ble det et lønnstillegg på 15 kroner. Otisklubben fikk et lønnstillegg på 10 kroner og det er enighet om å øke pensjonen til 7 prosent fra 1. juli 2021. Knutsenklubben fikk et lønnstillegg på kroner 4,54, og en økning på pensjon opp til 6,5 prosent fra 1. januar 2021 og opp til 7 prosent innen 1. juli 2021. GM Heis som har vært lønnsledende i bransjen, har

avstått fra kronetillegg i årets lønnsoppgjør.

Etter hva redaksjonen kjenner til så er det mange som har uttrykt ønske om å innføre helseforsikring. En forsikringsordning som i årenes løp har vært diskutert som upolitisk korrekt ved at man faktisk kjøper seg behandling på bekostning av de som står i offentlig helsekø. Men dette har flere klubber endret standpunkt på, med tanke på at det er et faktum at flere i samfunnet allerede har gått over til private helsetjenester.

Otisklubben og Koneklubben er blant klubbene som i dag har helseforsikring. Det er verdt å merke seg at helseforsikring er en lønnskode som det skal skattes av, i motsetning til lovpålagt yrkesskadeforsikring som er skattefritt. De som redaksjonen har snakket med er fornøyd med ordningen, selv om det gir en bismak at man sniker i helsekøen.

Klubbleder i Kone, Bård Navrud, kan fortelle at forsikringsordningen på Kone ble innført i bedriften for mange år siden uten at det var en del av de lokale lønnsforhandlingene. Helseforsikringen dekker blant annet videokonsultasjoner for enkle medisinske skader, konsultasjoner hos spesialist, MR, operasjoner, 10 behandlinger hos psykolog og 12 behandlinger hos fysioterapeut/kiropraktor/naprapat. Behandling skal gis innen ti dager, til sammenligning kan du desverre risikere å måtte vente i 6-12 måneder for å ta MR dekket av det offentlige. I tillegg dekker helseforsikringen rusbehandling. Etter hva redaksjonen kjenner til så koster helseforsikringen ca. kroner 4500,- per ansatt i året.

Mange ønsker seg helseforsikring for å komme seg raskere tilbake på jobb etter sykdom og skade.

KLUBB	KRONETILLEGG 2019	SERVICELØNN 2019	KRONETILLEGG 2020	SERVICELØNN 2020
Kone	12,50	361,50		
Schindler	13,00	365,00		
Otis	8,00	354,66	10,00	364,66
Thyssen	11,00	358,00		
Orona	14,00	360,00		
Ing. S. Knutsen	9,00	360,12	4,54	364,66
Uni	15,00	365,00		
GM	8,25	379,25	-	379,25
Alimak	8,07	351,57		
Heiskompaniet	-	365,00	15,00	380,00

Tabellen viser kronetillegg og servicelønn i 2019 og 2020. Feil på tabellen meldes til redaksjonen@heis.no

FAGFORENINGSKNUSING I NYTT FLYSELSKAP

Det ungarske fagforeningsfiendtlige lavprisselskapet Wizz Air starter opp med flyvninger på de mest lønnsomme strekningene i Norge, da på bekostning av dårlige lønns- og arbeidsvilkår hos de ansatte.

REDAKSJONEN PIXABAY

Med dette varsler Wizz Air nye tider i norsk luftfart. I 2019 ble selskapet dømt i rumensk høyesterett for å ha sparket ansatte fordi de var fagorganiserte. Nå skal selskapet som avviser alt snakk om tariffavtaler, fly i Norge. Med dette bryter de også ILO-konvensjon om retten til fritt å kunne organisere seg. Styrmenn i det ungarske flyselskapet har en grunnlønn på mellom 12000 og 15000 kroner i måneden, skriver Fri fagbevegelse. En lønnskostnader

Fagforeningsknuseren Wizz Air etablerer seg i Norge.

som gir Wizz Air et betydelig konkurransefortrinn. NHO reiseliv ønsker selskapet velkommen til Norge.

Vil EØS avtalen og fri flyt komme før ILO-konvensjonen, arbeidsmiljølov og retten til en tariffavtale?

SCHINDLER HAR SPARKET ALEXANDER JORDNES

ERIK EIKEDALEN CHRISTIAN OLSTAD

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Rett før denne blekka gikk i trykken, fikk vi beskjeden om at Alexander Jordnes, hovedtillitsvalgt i Schindler-klubben, har fått avskjed fra sin stilling med øyeblikkelig virkning. Schindler-konflikten har nå pågått i over et halvt år, og ser ikke ut til å avta med det første.

Alexander Jordnes fikk avskjed fredag 20. november, noe som fikk Heismontørenes Fagforening til å reagere øyeblikkelig. Allerede mandag 23. november ble det holdt flere markeringer til støtte for Alexander mange steder i landet. Utenfor Schindlers kontorer i Vennesla stilte omtrent 20 heismon-tører fra Agder med budskapet «Et angrep på tillitsvalgt er et angrep på alle.» På Hasle arrangerte HMF en tilsvarende markering, med appeller fra blant annet Markus Hansen, leder

i foreninga, David Coron-Andersen, politisk sekretær, og Rune Larsen, nestleder i både Schindler-klubben og HMF. Også Stian Pedersen, leder i Otis-klubben tok ordet, og uttrykte deres fulle støtte.

MEDIEPRESS

Lesere av Heismontøren og heis.no er nok godt kjent med bakgrunnen for konflikten, og flere av detaljene som har ført oss dit vi er nå. Men det må ydmykt erkjennes at både

Faksimile av artikkel i Klassekampen 21. november 2020

Faksimile av artikkel på Fædrelandsvennens hjemmeside 23. november 2020

Fra markeringen utenfor Schindlers hovedkontor på Hasle 23. november

Alexander Jordnes i dialog med Klassekampens journalist Aina Helgheim

magasinet og hjemmesiden vår først og fremst leses av menigheten. Det er derfor godt å konstatere at også den etablerte pressen nå har hengt seg på. Klassekampen, Bergensavisen, Dagsavisen, samt flere lokalavis-er følger saken fortløpende. «Jeg håper så inderlig at Schindler kommer til å blø for det her. Jeg håper de blør så mye at kundene ser seg om etter andre steder, bytter bedrift, velger et annet firma,» sa Markus Hansen i Klassekampen 24. november. Alexander Jordnes sa videre: «Kampen fortsetter til vi har vunnet det her. Dette er fagforeningsknusing. Takk for støtta, folkens!»

Og støtten kommer inn fra alle kanter. På heis.no kan du lese støtteuttalelser fra nær og fjern. Vi oppdaterer fortløpende. Følg med videre i mediene, på heis.no og i våre sosiale kanaler for oppdateringer frem mot jul.

Faksimile av artikkel i Klassekampen 24. november 2020

Markus Hansen holder appell utenfor Schindlers hovedkontor

Faksimile av artikkel på Bergensavisens hjemmesider 23. november 2020

Faksimile av artikkel i Klassekampen 24. november 2020

FAGFORENINGS- KNUSING OFFSHORE

Den tillitsvalgte sveiseren Adrian Dumitrescu ble sparket fordi han var en aktiv og dyktig tillitsvalgt, mener Fellesforbundet. Nå kommer saken opp for retten.

REDAKSJONEN

Mens Adrian var på ferie hjemme i Romania sammen med sin kone og barn, kom beskjednen om at han ikke lenger hadde arbeid i bemannings-selskapet Offshore Support Nord, der han jobbet som sveiser og var klubblleder, skriver Fri fagbevegelse.

LO har nå stevnet arbeidsgiveren for retten, for usaklig oppsigelse. LO krever at Dumitrescu får erstatning og at arbeidsgiveren idømmes saksomkostningene.

«Etter at de ansatte valgte å organisere seg i 2018 har det vært et konfliktfylt forhold mellom Reed (daglig leder) og de ansatte. Reed har motarbeidet fagforeningen, forsøkt å få de ansatte til å melde seg ut og ikke forholdt seg til tariffavtalte regler», heter det i stevningen. Videre står det at «saksøker (Dumitrescu) har vært i front for å sikre de rumenske arbeiderne de arbeidsvilkår de har krav på, og at tillitsvalgte har et særlig vern. Oppsigelsen må klart ses i sammenheng med saksøkers rolle som tillitsvalgt», mener LO.

HEISMONTØRENS FAGFORENING

Østre Aker vei 24, 0581 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Organisasjonsnummer: 921 477 783
Bankgiro: 9008.05.00466
E-postadresse: forening@heis.no
Nettside: www.heis.no

27.11.2020

Fagforeningsknusing på Offshore Support Nord

Heismontørens Fagforening ønsker å vise sin uforbeholden støtte til klubben ved Offshore Support Nord og da spesielt til klubblleder Adrian Dumitrescu. Vi mener det som har kommet frem er ett grovt angrep på en tillitsvalgt og anser at bedriften aktivt bedriver fagforeningsknusing av verste sort. Vi ser også meget alvorlig på at daglig leder Jørgen Reed utnytter den spesielle situasjonen som verden er i til å bedrive slike angrep og forventer at han vil gå på ett sviende nederlag.

Vi vil berømme den jobben som Adrian og klubben har gjort, ved å organisere seg og kreve tariffavtale. Det kreves mot og er akkurat slik vi ønsker at arbeidslivet i Norge skal være. Vi håper at deres eksempel vil inspirere andre og at deres kamp mot fagforeningsknusing fører frem.

Heismontørens Fagforening krever at bedriften, Offshore Support Nord, beklager sin handling og gjeninnsetter klubblleder i sin stilling. Vi krever også at bedriften behandler sine tillitsvalgte med respekt og ikke baserer sitt daglige virke på å innføre en fryktkultur som ingen er tjent med.

Dette er ikke bare ett grovt angrep på en tillitsvalgt men ett angrep på oss alle.

Med solidarisk hilsen

Markus Hansen

Leder
Heismontørens Fagforening

JULEHILSEN FRA HBU

2020 har vært et ganske spesielt år så langt. I hvert fall fra mars og utover. Det merker vi jo veldig godt her også med veldig få gjennomførte kurs. Vi har holdt noen få kurs i koronatiden, i tillegg til FSE-kurs på Teams i sommer og nå i høst. Dette slik at alle har hatt muligheten til å holde seg oppdatert på elsikkerhet.

MARTIN GRANSETH (HBU) CHRISTIAN OLSTAD

For tiden jobber vi med å tilpasse og lære oss verktøy for å lage selvstudiekurs på nett. Noen av dere får også lov til å være forsøkspersoner for oss og hjelpe oss med å skaffe oss nødvendig erfaring. I neste utgave av Heismontøren kan jeg fortelle mer om hva dere kan forvente og i hvilken form vi kommer til å tilby selvstudie på nett.

2021 kommer til å fortsette der 2020 slapp. Men forhåpentligvis er andre bølge med korona over når vi kommer på nyåret. Hvis alt går som det ser ut, så har man da begynt å

Martin Granseth, HBU.

vaksinere. Det tar likevel tid før Norge kan begynne å fungere som normalt igjen. Vi håper og planlegger for å kunne begynne med vanlig kursdrift igjen etter påske, men det er alt for tidlig å si om dette kommer til å bli virkeligheten. På grunn av disse usikkerhetene kommer ikke dere som er medlemmer hos oss til å bli satt opp med kursdatoer enda.

Antagelig har dere også fått en SMS om dette før denne utgaven av Heismontøren kommer på trykk, samt at heisbedriftene har fått oppdatert informasjon. Vår plan er å ha noen kurs i vinter, enten digitale, i klasserom med få deltagere som ikke må bo på hotell, eller eventuelt en blanding av gjennomføring digitalt og i klasserom. Vi starter opp med ordinær drift og kjører så mange kurs som mulig når forholdene tillater dette. Dette med forbehold om at styret er enige i våre planer når de møtes (etter deadline for bladet).

Videre er planen, når verden begynner å fungere igjen, å holde kurs i Bergen, Trondheim og Stavanger slik at færre må reise for å delta på kurs. Førstehjelpskurs vil også bli satt opp

så snart vi kan holde klasseromskurs igjen. Alle dere som har deltatt på FSE-kurs i sommer og i høst vil da få en innkalling til et tre timers førstehjelpskurs.

NYE KURS

I 2020 presenterte vi ett nytt kurs med tema som ombygning, hydraulikk og brannnetting. Som vanlig fikk vi erfaringer og litt tilbakemeldinger fra referansegruppa. Etter en revisjon så vil dette kurset være klart til å gjennomføres neste år.

I 2021 er planen å lage et servicekurs. Dette kurset retter seg først og fremst mot de som nylig har begynt eller snart skal begynne på service – etter år på montasje eller andre roller i og utenfor heisfaget. Men det vil trolig også være flere som jobber på service i dag som også vil finne dette kurset interessant og nyttig.

Har dere spørsmål, kommentarer eller ønsker å bidra er det bare å ta kontakt med oss på HBU. Så sier vi takk for oss for 2020, og håper på å komme sterkere tilbake til neste år.

HEISKONTROLL OG HISSBESIKTNING

Vi har i høst igjen blitt gjort oppmerksomme på tilstanden på heiser i Sverige. Det har vært postet saker på Facebook og det har kommet flere andre artikler. Derfor tenkte vi at det kanskje kunne være fint å skrive om forholdende i Sverige og i Norge.

MARTIN GRANSETH SKJERMDUMP OG HMF ARKIV

Her må jeg begynne med å ta for meg hva slags heiskontroll vi her prater om. Sverige og Norge har knyttet til oss det samme regelverket for heis som brukes ellers i Europa. Det har sine fordeler, men det kan også ofte skape misnøye og forvirringer. EU setter reglene for hvordan en heis skal være for at den skal være trygg å bruke og jobbe på, samt hvordan omsetning av heiser skal være i det europeiske markedet. Vel kjent skal det være fri flyt av tjenester og varer, og folk skal være trygge på at det de kjøper ikke er farlige å bruke. Det er Heisdirektivet som bestemmer hvordan en heis skal være.

De som kontrollerer nye heiser og ser til at de er trygge å bruke, kaller vi heiskontroll og heiskontrollører. På norsk er det riktig å kalle den rollen som godkjenner nye heiser for Teknisk kontrollorgan (TKO). Er du godkjent som TKO i ett land kan du også godkjenne heiser i andre land. Av den grunn er det kommet heiskontrollører fra Sverige for

godkjenning av nye heiser i Norge. Grunnen til at jeg tar opp dette er fordi eksisterende heiser har andre regler. Heiskontrollørene som tar periodisk kontroll følger nasjonale regler og ikke EU sine regler. Men vi kaller dem likevell for heiskontroll og heiskontrollører – så det er ikke rart vi blir litt forvirret.

EKSISTERENDE HEISER OG PERIODISK KONTROLL

EU sier ingenting om hvordan sikkerheten til heisen skal være ivare tatt når den er tatt i bruk. Det er det nasjonale myndigheter som gjør. I Plan og bygningsloven § 29.9 står det følgende:

«Heis, rulletrapp og rullende fortau skal være slik utført, og driften av slikt anlegg så betryggende, at bruken av anlegget ikke kan medføre personskade. Kravene i § 29.3 (Universell utforming) første ledd gjelder tilsvarende.»

Dette betyr at heisen ikke skal være farlig å bruke. Videre står det i § 29.9 at farlige heiser skal tas ut av drift og at eier av anlegget er ansvarlig. I den siste delen av § 29.9 står det:

«Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser bl.a. om sikkerhetskontroll og reparasjon av anlegg som er i drift, om kvalifikasjonskrav til kontrollpersonell og om anleggseierens plikter, og at de bestemmelser som gjelder for heis, rulletrapp og rullende fortau helt eller delvis også skal gjelde for andre permanente løfteinnretninger.»

BYGGTEKNISK FORSKRIFT

Byggteknisk forskrift, bedre kjent som TEK-17, setter kravene til sikkerhetskontroll. I § 16.1 med veiledning står det:
-Eier skal få utført sikkerhetskontroll minst hvert annet år når løfteinnretningen er i drift.
-For gjennomføring av sikkerhetskontroll og rapporteringsrutiner, se NS 3810:2014 Periodisk sikkerhetskontroll

på heiser, løfteplattformer, rulletrapper og rullende fortau.
-Ettersyn, vedlikehold, reparasjoner og endringer utføres i henhold til løfteinnretningens spesifikasjoner og særlige anvisninger, se også HO-2/2008 om endring og reparasjon av heis og rulletrapp. NS 3808:2017 Eksisterende heiser, løfteplattformer, rulletrapper og rullende fortau - Forbedring av sikkerheten

I § 16.2 stilles det kvalifikasjonskrav til sikkerhetskontrollører. Her vises det til at kontrollører skal godkjennes av DIBK (Direktoratet for Byggekvalitet). Så i motsetning til nye heiser, er det norske myndigheter som bestemmer hvem, hvordan og hvor ofte en eksisterende heis skal kontrolleres.

NS 3808 og NS 3810 er rene norske standarder. NS 3810 er standarden som skal brukes ved sikkerhetskontroll og NS 3808 er standarden som skal brukes ved ombygning og krav om tiltak som må gjøres på eldre heiser fra før NS-EN 81-1 og 2.

Dette viser forskjellen mellom heiskontroll av nye heiser, TKO (Teknisk kontrollorgan), og heiskontroll

av eksisterende heiser, SKO (sikkerhetskontrollorgan). Det er den siste delen som er den store forskjellen mellom Sverige og Norge. Nye heiser følger samme regler og samme type kontroller.

EKSISTERENDE HEISER I SVERIGE

I motsetning til norske regler så er jeg ikke like stødig på de svenske. Men jeg har samlet inn litt informasjon fra noen av mine kontakter i Sverige, fra de mange artiklene som er skrevet om saken og «Boverket – en handbok om plan- og bygglagen». Boverket sin håndbok var det enkleste stedet å samle informasjon om regelverket for periodisk kontroll i Sverige.

Løfteinnretninger som matheiser og løfteplattformer skal kontrolleres hvert andre år, mens heiser skal kontrolleres årlig i Sverige. Dette med unntak av at første kontroll skal skje to år etter at heisen er ny. Her er det nok Sverige som er mer «normalt» enn Norge, da det er flere andre land som har årlig kontroll av heiser enn annethvert år. Noe jeg finner interessant er følgende:

Lista med besiktningsintervall för hissar	
Besiktning	Intervall
Första återkommande besiktning av alla hissar	2 år
Därefter återkommande besiktningar	
a) varu och småvaruhissar	2 år
b) soptransporthissar	2 år
c) trapphissar	2 år
d) plattformshissar, vilka enbart betjänar 1-2 bostäder	2 år
e) övriga hissar	1 år

«Första besiktning ska göras innan vissa hissar får tas i bruk. Detta gäller för hissar som är bestyrkta mot maskindirektivet och där installationen inte ingår i bestyrkandet. Exempel på sådana hissar är lågfartshissar, plattformshissar och trapphissar som är bestyrkta och CE-märkta av tillverkaren innan installationen.»

Dette tolker jeg som at løfteplattformer og trappeheiser skal ha periodisk kontroll før de tas i bruk. Kanskje har vi i Norge noe her å lære eller kopiere fra regelverket i Sverige.

FÖRBÄTTRINGSKRAV PÅ BEFINTLIGA HISSAR

Kravet til oppgradering av eksisterende heiser er noe som det syndes mye med i Sverige. Her følger en utklipp av to tekster hvor den første er heiser i boliger og den andre er heiser på arbeidsplasser. Boligheisene har vesentlig mindre krav til sikkerhet enn heiser på arbeidsplassene.

Hissar i bostadshus med mera
«I byggnader som i huvudsak inte innehåller arbetslokaler ska hissar med hisskorg som saknar korgdörr eller korggrind vid någon korgöppning vara försedda med en varningsskylt som varnar för risken att klämmas av föremål som fastnar i schaktväggen. Kravet gäller alla typer av hissar som har hisskorg men varken korgdörr eller korggrind, det vill säga även hissar utan hisschakt och även om det finns fotocellanordning vid korgöppningen.»

Hissar på arbeidsplatser

«I byggnader som i hovedsak inneholder arbeidslokaler ska personhissar med hisskorg vara försedda med skydd i korgöppningen. Med skydd i korgöppning avses i första hand korgdörr. Korgdörrar ska uppfylla samma krav som för en ny hiss. Andra skydd än korgdörr kan accepteras om installation av korgdörr medför oskälige kostnader, är olämpligt av varsamhetsskäl eller om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar försämras.»

HVEM KAN KONTROLLERE HEISENE I SVERIGE

Tidligere har jeg fått høre at det ikke kreves en tredjeparts kontroll. Det er mulig dette stemmer, men det har ikke jeg klart å dokumentere til denne artikkelen. Svenske SKO må være akkreditert i SWEDAC, og kravene skal stå i forskriften BFS 2011:12. Om noen er nysgjerrige så skal det være mulig å fordype seg mer i dette.

Ut ifra regelverket så kan det virke som at de fleste heisene i Sverige følges godt opp, med unntak fra de store hullene i sikkerhetskravene til eksisterende boligheiser. Det Svenske Hissforbundet har flere artikler som peker på de store farene ved eksisterende heiser uten innerdør eller med grind.

FARLIGE HEISER.

I Sverige er det mange hendelser med heiser. Det har over flere år vært mye skrivi om heiser som går uten periodisk kontroll eller etter at de er i drift tross at de er blitt stengt på grunn av feil og mangler. Her pekes det på flere ting som at man ikke straffes, eller at straffene er så

Ut ifra regelverket så kan det virke som at de fleste heisene i Sverige følges godt opp, med unntak fra de store hullene i sikkerhetskravene til eksisterende boligheiser.

dårlige at det er lett å la være å følge opp pålegg fra periodiske kontroller. I Sverige ble oppfølgingen av heisene og kontrollen overført til kommunene, samtidig som heiskontrollen ble privatisert. Jeg anbefaler for de som ikke har sett episoden «Kalla fakta: Hissars sikkerhet» på svensk TV4 å se denne. Den er også tilgjengelig på Youtube.

I NORGE

Vi skal være forsiktige med å slå oss for hardt på brystet, selv om vi har en bedre oppfølging av heisene våre her i Norge. Mye av æren for dette skal partene i heisbransjen ha, som har presset på og fulgt opp myndigheten gjennom årene. Heismontør Tor Moen skrev tidligere en artikkel om konkurranseutsettelse av heiskontrollen og om opprettelsen av NHK:

«Kampen for en nasjonal heiskontroll startet egentlig i 1973 da det ble nedsatt et utvalg som ønsket et statlig kontrollorgan, noe som møtte motstand. Dermed ble det satt ned et nytt utvalg som ønsket at bedriftene selv skulle få kontrollere sitt eget arbeid (egenkontroll)!

Så kom det en rekke utvalg med ulik innfartsvinkel på utforming av heiskontrollen! Dermed ble fagforeningen lei alle utvalgene, og i 1985 gikk foreningen til boikott av Statens anlegg. Når heisene sto måtte folk gå trappene, også i regjeringsblokka!

Boikotten var så effektiv at det nå ble satt ned et utvalg som skulle utforme en uavhengig heiskontroll. Resultatet ble altså at i 1987 fikk vi Norsk Heiskontroll som en stiftelse uten eiere, men uten krav til utbytte, og med et styre bestående av representant fra NELFO, El & It, KS, Byggeier og de ansatte. Heismontørenes Fagforening har et fast styremedlem i NHK, selv om det formelt er EL & IT forbundet som utpeker; og sånn vil det fortsatt være.»

Etter hvert har vi fått konkurranse på periodiske kontroll i Norge. Om det er bra eller ikke, er en helt annen diskusjon, men vi kan i hvert fall ta med oss at vi har lært noe av det som har skjedd i Sverige. I Norge har vi et sentralt register gjennom Nireg. Selv om vi har det samme problemet med at Teknisk etat i kommunen skal følge opp heiskontrollrapportene, da med veldig varierende teknisk kompetanse på heis, så skal i

HMF gikk den 2. mai 2001 ut i en seks timers politisk streik mot forslaget om å privatisere heiskontrollen. Foreningen overrakte en bløtkake til daværende Kommunalminister Sylvia Brustad (AP). Sikkerhetsvaktene fulgte godt med, da Brustad en måned tidligere hadde blitt møtt av aksjonister som kastet bløtkake da hun deltok på en boligkonferanse i Bergen. Forslaget om å privatisere heiskontrollen ble i ettertid trukket tilbake.

hvert fall ingen heiser falle utenfor og ikke ha kontroll. Så får vi i bransjen være flinke til å si i fra hvis heisene ikke følges opp som de skal, eller hvis heiskontrollørene gjør en for dårlig jobb. Kritiske feil og mangler som ikke blir rapportert eller hvis heiseier ikke utbedrer manglene på heisen må vi også si i fra om. Jeg har hørt at enkelte heisbedrifter sier i fra seg kunder som ikke vil ha trygge heiser. Noe og jeg respekterer. Men det er litt trist at noen heiser skal gå år etter år med store feil og mangler, uten at noe blir

gjort. Her ønsker jeg å avslutte med de siste ordene fra Tor Moen sin artikkel som er like god i dag som når de ble skrevet for 10-15 år siden:

«Foreningens politikk er at vi skal ha en god heiskontroll uavhengig av hvem som utfører kontrollen, dersom de oppfyller de samme strenge kravene som har vært stilt til NHK frem til i dag! Her har foreningen en oppgave til å følge med på anleggenes loggbøker, og varsel eier og fagforening om det avdekkes kritikkverdige forhold på kontrollen! Og vi må være klar på at legges det opp til en

dårligere kontroll enn dagens, så er det å håpe at foreningen trår til på samme måte som da vi måtte sloss mot bedriftens egenkontroll; boikott av statens bygg!

Men det må legges til at skal foreningen være troverdig i en slik kamp, må faglig godt arbeid være en prioritert oppgave for foreningens medlemmer!»

NÅR PUMPA SVIKTER

Jan Tore Baardseth jobber stort sett alene som de fleste servicemontører, men denne dagen, i starten på påskeuka, fikk han hjelp av Robert Gyving til å løse dagens utfordringer.

EDMUND BERGET PRIVAT

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Jan Tore (58) får ikke rost sin redningsmann nok og er meget takknemlig for at han var sammen med Robert denne dagen.

De hadde kjent hverandre i over 20 år, fra da de jobba sammen i Uniheis. Jan Tore (58) og Robert (48) kjører ut fra lageret til KONE på Ryen. Alt lå til rette for at dette skulle bli en av de trivelige dagene på jobb, til tross for at det var et samfunn som var stengt ned grunnet koronapandemien og smitteverntiltak. Det var helt til bilen, Jan Tore kjørte, dundra inn i den splitter nye Porsche, Taycan som sto parkert over gata.

Hjertet til Jan Tore hadde stoppa uten forvarsel, eller som han selv beskriver det: «Signalene fra styringa til frekvensomformerer fikk hjertet til å shunte.» Det er for øvrig det samme som skjedde med svømmeren Alexander Dale Oen og tidligere fotballspiller Ståle Solbakken for å nevne noen av de mer kjente tilfellene. «Vi toppidrettsutøvere er svært utsatt» sier han humoristisk i ett intervju jeg har med han og Robert sju måneder etter ulykken. Det første han husker er noen som ropte «nå mister vi'n!», da ligger han på båra i ambulansen. Han ankommer koronateltet på Ullevål som er fullt av helsepersonell ikledd noe som ligner romdrakter. Han husker han tenkte «hvor er jeg nå da?!», ellers husker han svært lite fra den dagen og Robert må overta. For denne dagen husker han svært godt.

«Vi toppidrettsutøvere er svært utsatt» sier han humoristisk i ett intervju jeg har med han og Robert sju måneder etter ulykken.

Robert erindrer at Jan Tore hadde følt seg litt uggen tidligere på dagen, men at alt virka ok etter at de hadde spist lunsj. De hopper inn i bilen og drar av sted. Robert forteller at han skjønnte lite når de plutselig sto med fronten i Porschen. Han ser over til Jan Tore og det ser ut som han sover, men skjønner fort at det er noe mer alvorlig. Han får ringt 113 og der får han veldig klare instruksjoner om hva han må gjøre. Ved hjelp av noen anleggsarbeidere, som jobber rett over gata, får de dratt Jan Tore ut av bilen. Robert starter øyeblikkelig hjerte-lunge-redning med god hjelp av AMK-sentralen. Han merker at han brenner bein. Det er en ubehagelig følelse som er vanskelig å beskrive, men han gir seg ikke. HLR er slitsomt og tærer fort på kreftene. Selv om ambulansen var der etter bare noen få minutter, må Robert

Takket være det Robert (48) hadde lært på det lovpålagte førstehjelpskurset på HBU, hadde han kunnskapen som måtte til for å redde kollegaen da han fikk hjertestans.

holde på litt til mens ambulansepersonellet har på seg koronabeskyttelsesutstyr. De tar deretter over jobben med å holde liv i Jan Tore.

Vi spoler nå tilbake ett par måneder. Robert er oppe på Heisbransjens Utdanningssenter (HBU). Der er han sammen med en gjeng kjente og ukjente fra bransjen på det årlige FSE-kurset med førstehjelp. Som kjent er dette kurset lovpålagt i og med at heis er et elektrofag. Robert har alltid syntes at førstehjelpskursene har vært interessante og roser formidlingsevnen til kursholderne. Selv om han ikke husket alt han hadde lært når Jan Tore trengte øyeblikkelig førstehjelp, så mener han bestemt at de kursene han har deltatt på var helt avgjørende for hvordan han gjennomførte HLR. Og at det viktigste er faktisk å gjøre noe! Underveis, i hjerte-lunge-redningen, kom den treninga han hadde hatt

tilbake og forstår nå hvorfor repetisjon er så verdifullt.

Jan Tore får ikke rost sin redningsmann nok og er meget takknemlig for at han var sammen med Robert den dagen. De fikk snakket sammen allerede dagen etter, selv om Jan Tore ikke var helt på nett, ifølge de to. Etter hendelsen endte Jan Tore opp med sju brukne ribbein og skade i brystbeinet. Han fikk operert inn en ICD-pacemaker som skal holde rytmen i sjakk og fikk brent av noen nerver som skapte problemene i utgangspunktet. Det har vært noen tøffe måneder med opptrening. Han har omtrent slitt ut en El-sykel i den perioden, men som han påpeker er det fordi han mistet førerkortet i tre måneder. Bandet som Jan Tore spiller i, KGB (Kones Gitar Band), har gjort veien tilbake mer lystbetont. Han er også veldig glad for oppfølgingen og alle lykkeønskingene han har fått fra kolleger og bedriften. Nå er glimtet i øyet og humøret tilbake. Han startet å jobbe 20 prosent allerede etter sommerferien og er nå oppe i 50 prosent. Han mener selv at det ikke er lenge før han er tilbake for fullt og det er noe han ser frem til.

Ønsket til Jan Tore og Robert, og en del av grunnen til at de har latt seg intervjuet, er å få satt fokus på viktigheten av førstehjelpskursene vi har. Dette kunne ha skjedd hvor som helst og med hvem som helst. Det var også veldig tilfeldig at Jan Tore ikke jobbet alene denne dagen, noe som alle vet er meget vanlig i vårt yrke. Dette er også en påminnelse om at det er mye sikkerhet i å være sammen.

VEKTERSTREIKEN FORTSETTER

Mens vekterne som er organisert i Parat har oppnådd enighet med NHO Service og Handel og fått de 420 vekterne i Securitas og Avarn Security tilbake i jobb, har Arbeidsmandsforbundet (NAF) i skrivende stund fremdeles over 2000 vektere i streik. De har per november streiket i to måneder for krav om bedre lønn, ufrivillig deltid og bedre ordning for lærlingene.

HEISMONTØR SKADET

Ifølge Aftenbladet ble en heismontør skadet i en arbeidsulykke den 16. november i Södertälje, Sverige. Mannen ble bragt til sykehus etter å ha fått en gjenstand av jern med skarpe kanter i hodet. Hendelsesforløpet og skadeomfangene er fortsatt ukjent.

OMKOM UNDER WIRESKIFT

Den amerikanske fagforening IUEC har nå gransket ulykken der montøren Bill Rogers (61) omkom i forbindelse med et wireskift den 30. juni i Chicago. Mens kollegaen sto på stoltaket befant Rogers seg i gruben 26 meter under stolen, da et 1,3 meter langt og 5 kilo tungt rør som holdt wiretrommelen, forsvant ned i sjakten. Røret traff en stige før det traff Rogers i hodet. Han etterlot seg kone og to voksne døtre.

HEISMONTØREN FOR 30 ÅR SIDEN

LEDER'N: FULL SEIER TIL DE STREIKENDE PÅ OTIS

Av John Walderhaug (daværende leder av HMF)

Fra Heismontøren nummer 1 – 1990:

Selv om det selvsagt kan innvendes at det fremdeles står igjen noen uløste problemer er saken klar nok; OTISKLUBBEN FIKK FULL UTTELLING! Ikke bare fikk de alle i jobb igjen, men de ble også kvitt Otis som kynisk og upålitelig arbeidsgiver. Bare det er nesten seier god nok. Otis sitt dårlige ry i bransjen har ikke oppstått som en følge av grunnløse rykter, men etter en lang og solid innsats fra bedriften mot både de ansatte og bransjen.

Det har i lengre tid hersket en bestemt oppfatning i faget om at Otis ikke var til å stole på. Eller for å si det på en annen måte; de førte en politikk som var basert på alt annet enn norsk bedriftskultur og virkelighet i heisbransjen. Otisgutta har med sin innsats vunnet en stor seier for hele bransjen. Bedriftsledelsens krav om kraftige innskrenkinger på Otis ble blant annet begrunnet med at de ansatte på Stahl hadde god tatt tilsvarende. Hadde Otis fått det som de ville kan jo alle og enhver tenke seg hva som ville komme til å skje framover på de andre bedriftene. Otisklubben har med sin besluttsomhet og innsatsvilje vist at det er mulig å bekjempe urettferdighet. Det var således på tide at noen i samfunnet fikk stoppet noe av den stadig økende arbeidsledigheten. Det er dessverre et faktum at LO-ledelsen og mange andre i fagbevegelsen har vist en altfor dårlig innsatsvilje til å gjøre noe med ledighetsproblematikken. Skal det skje noe må det derfor komme som et press fra oss på grunnplanet. Derfor skal Otisklubben ha takk for innsatsen for faget og resten av fagbevegelsen.

Selv om gutta på Otis «ble glade» for å bli kvitt Otis som kynisk og upålitelig arbeidsgiver så ble de selvsagt ikke glade for at Otis la ned med det som følge at 10-15 andre ble uten arbeid. Men, når funksjonærene på Otis nå går til det skritt å varsle at de vil saksøke klubben for 10 millioner

(!) så er dette virkelig å rette baker for smed. Funksjonærene burde heller stikke fingrene i jorda og analysere hvem som egentlig har tatt fra dem jobben.

Når det gjelder HLFs innblanding i konflikten, så kan det trygt sies at den falt ikke i god jord. Det burde ha vært soleklart for HLF at Otis-konflikten avgjort ikke var berettiget til noen dispensasjon fra kgl.res. Heldigvis så ser det ikke ut til at det blir noen dispensasjon denne gangen, men HLF burde ta det som et godt råd for framtiden å tenke seg bedre om hvis de ønsker gode samarbeidsforhold.

Brannkorpset

I over et år har foreningen i Oslo deltatt i et samarbeid med de andre fagforeningene innen bygningsfagene, bl. annet for å bedre arbeidsmiljøet på byggeplassene. En god del år tilbake ble det også gjort forsøk på å få til lignende samarbeid, men det gikk dessverre ikke lenge før ble for store splittelser. Noe som resulterte i at samarbeidet sprakk. Bare det at samarbeidet nå fortsetter er derfor i seg selv et stort framskritt. I tillegg så ser det også ut til at vi kan klare å utvide samarbeidsfeltet.

Demonstrasjonen den 20. februar i Oslo mot den økende ledigheten som mønstret over 2500 bygningsarbeidere under parolen; BYGG NORGE - DET LØNNER SEG, viste nettopp at dette er mulig.

Men, skal det la seg gjøre å få til flere og flere slagkraftige resultater som en følge av dette samarbeidet, så må denne type arbeid prioriteres høyere. For vår del så bør dette derfor bære bud om at vi må øke vår innsats ytterligere i framtiden for å få til et enda bedre «Brannkorps» og for å få til lignende tiltak over hele landet. Avdelingene er hermed utfordret.

Fra Sjakta

JOHNNY LEO JOHANSEN PRIVAT

Navn: Emil Bariås
Alder: 30
Klubb: Uniheis
Yrke: Heismontør

Hvor lenge har du jobbet i Uniheis?

«Jeg begynte der i 2016, men var et år med Kone marine på cruisebåt fra 2019 til 2020. Det var veldig hektisk, utrolig mye reise og lange dager. Men en veldig god erfaring å ha. Nå er jeg tilbake i Uni heis og trives veldig der.»

Hvordan er arbeidshverdagen i disse dager?

«Nå må vi registrere oss ved kantiner for en eventuell smittesporing. I starten var det en del avstengt, men det er blitt enklere. Det gjelder å holde avstand og bruke maske.»

Noen verv?

«Jeg var klubbleder i Uniheis og var nestleder i Thyssenklubben når jeg jobbet der. Jeg tar verv hvis det er behov. Det går veldig greit for seg i Uni heis.»

Hva trives du med som heismontør?

«Jeg liker variasjonen og at det er mye forskjellige man kan gjøre. Det

at du kommer til tom sjakt og går derfra med en fungerende heis gir en god følelse.»

Hvordan er det å jobbe i Uniheis?

«Arbeidsmiljøet er veldig godt og vi jobber sammen med forståelse om et felles mål. Det har jeg inntrykk av at alle er tjent med.»

Det er jo jubileum i år for Uniheis?

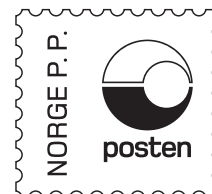
«Det har jeg egentlig ikke tenkt så mye på før nå, men de blir 35 år i år. Og jeg tror de nå er det firmaet i fortsatt drift som har drevet lengst som uavhengig heisfirma i Norge.»

Hva driver du med når du ikke skrur heis?

«Jeg er ishockey trener og det er hovedinteressen. Er målvakttrener for Ullensaker Flyers. Romfart og romstasjoner er jeg veldig fascinert av og det er en stor interesse. Også har jeg og fått æren av å skrive nymontasjeboka til lærlingene og det har vært utrolig flott å få drive med.»

Emil Bariås

Verv i Heismontørenes Fagforening per 02.06.20

VERV	PERIODE	NAVN	TLF	E-POST
Leder	20 – 22	Markus Hansen	469 13 040	leder@heis.no
Nestleder	20 – 22	Rune Larsen	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	19 – 21	Alexander Jordnes	959 82 334	ajordnes@heis.no
Sekretær	19 – 21	David Coron-Andersen	480 06 131	davidcoron@msn.com
Kasserer	19 – 21	Thomas Johansen	959 82 361	kasserer@heis.no
Stuieleder	20 – 22	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	20 – 22	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
2. Styremedlem	19 – 21	Stian Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
3. Styremedlem	20 – 22	Nicolai Larsen Lund	489 92 053	nll@gmheis.no
4. Styremedlem	19 – 21	Bård Navrud	905 57 919	baardnav@hotmail.com
5. Styremedlem	20 – 22	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
6. Styremedlem	19 – 21	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
Lærlingrep.	19 – 20	Henrik Smerud	901 58 875	henrik.smerud@outlook.com
1. Distriktsrep.	20 – 22	Håkon Bauge	959 82 339	h_bauge@hotmail.com
2. Distriktsrep.	19 – 21	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
3. Distriktsrep.	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
4. Distriktsrep.	19 – 21	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Andre oppgaver				
HMS-ansvarlig	20 – 22	Lars Aleksander Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Lærlingansvarlig	19 – 21	Even Thorstad	951 91 570	even_thorstad@hotmail.com
Redaktør	20 – 22	Tor Erik Lundberg	951 91 560	redaksjonen@heis.no
Kontrollkomitè	20 – 22	Rune Foshaug	951 91 562	rf@live.no
Kontrollkomitè	19 – 21	Lars Aleksander Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Regnskap	Ansatt	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Org. sekretær	Ansatt	Erik Eikedalen	472 30 599	eikedalen@heis.no
Landsstyrerepresentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje.skog@gmail.com
Avdelinger				
Bergen	20 – 22	Trond Polden	415 60 675	75polden@gmail.com
Drammen	19 – 21	Lars Aleksander Selebo	995 30 820	lars@selebo.no
Hedmark/Oppland	18 – 20	Kristoffer Saug Lie	950 56 349	kiffe_93@hotmail.com
Haugesund	18 – 20	Andre Birkeland	410 04 256	andre.b.birkeland@hotmail.com
Agder	19 – 21	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	19 – 21	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Trondheim	19 – 21	Lasse Evjen	959 86 244	lasseev@hotmail.com
Tromsø	19 – 22	Jan Wahlgren	951 91 583	janb.wahlgren@gmail.com
Nordland	19 – 22	Bjørn Magnus Aspevold	909 54 660	bm_aspevold@hotmail.com
Stavanger	18 – 20	Vegard Olimstad	453 94 780	vegardolimstad@hotmail.com
Vestfold/Telemark	18 – 20	Stian Næss	993 25 650	stian3011@hotmail.com
Østfold	19 – 21	Frank Sig Hansen	932 05 222	frahan53@gmail.com
Klubber				
Otis	Hovedtill.	Stian B. Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
Kone	Hovedtill.	Bård Navrud	905 57 919	bard.navrud@kone.com
Schindler	Hovedtill.	Alexander Jordnes	959 82 334	ajordnes@heis.no
Schindler	Oslo	Tor-Erik Lundberg	951 91 560	torerl@online.no
Thyssen	Hovedtill.	Stian Andersson	959 86 222	stian.andersson@thyssenkrupp.com
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kftthomassen@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Hovedtill.	Arild Lyngøy	974 29 130	arild_lyngoy@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Haugesund	Andre Birkeland	410 04 256	andre.b.birkeland@hotmail.com
Alimak	Bergen	Aleksander Dreyer	900 66 301	aleks.dreyer@gmail.com
Heis1/ Orona	Tromsø	Aleksander Fjelde	900 52 178	alexander.fjelde@heis1.no
Orona	Hovedtill.	Kristoffer Syvertsen	940 52 678	ksyvertsen@orona.no
GM Heis	Oslo	Nicolai Larsen Lund	489 92 053	nll@gmheis.no
Uniheis	Oslo	Jørgen Marius Jensen	982 30 873	jorgen@uniheis.no
HBU	Oslo	Martin Granseth	481 03 378	martin@heisutdanning.no
Avdeling		Adresse		E-post
Oslo		Østre Aker vei 24, 0581 Oslo	Telefon	foreninga@heis.no
Bergen		Kalfarv. 71, 5018 Bergen	22 17 45 50	75polden@gmail.com
Stavanger		Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger		vegardolimstad@hotmail.com